

SKDL_n TOIMINTAKERTOMUS

IV ja V liittokokouksen väliseltä ajalta
(11. 6. 1955 — 3. 4. 1958)



1958

SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTINEN LIITTO R.Y.

Helsinki 1958
Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön
Kirjapaino

I Yleistilanne

1. Kansainvälinen tilanne

Viime liittokokouksestamme kuluneeseen ajanjaksoon sisältyy useita kansainvälisesti ja oman maamme kannalta merkittäviä tapahtumia. Erittäin suuri merkitys työtätekevälle kansallemme — ja niin myös meidän liittomme tavoitteiden kannalta katsoen — on ollut sillä, että edellytykset rauhantilan säilymiseen maailmassa ovat parantuneet. Sodanvastainen mieliala on voimistunut laajojen kansanjoukkojen keskuudessa.

Rauhanpuolustajain liikkeen vaatimukset asevarustelukilvan lopettamisesta, aseistuksen supistamisesta ja ydinaseiden kieltämisestä ovat saaneet osakseen suurta kannatusta. Kansanjoukkojen toistuvat vaatimukset johtavien valtiomiesten "korkeimman tason" neuvotteluista jouduttiin ottamaan huomioon jo 1955, jolloin Genevessä pidetty konferenssi vaikutti huomattavasti jännityksen lieventymiseen kansainvälisissä suhteissa. Nyt, kun mannertenvälisillä ohjuksilla on avaruuteen ammuttu maapallon ensimmäiset tekokuut, on kansojen vaatimus valtiomiesten kokoontumisesta uudelleen neuvottelupöydään ääreen voimistunut ja ilmeisesti johtaa tulokseen.

Sosialismia rakentavat maat ovat saavuttaneet rauhanomaisessa työssään yhä uusia voittoja. Tuotannollinen elämä näissä maissa kehittyy jatkuvasti ja kansojen elintaso kohoaa. Sosialistiset maat ovat nyt sekä ryhmittymänä että kukin erikseen voimakkaampia ja yhtenäisempiä kuin aikaisemmin siitäkkin huolimatta, että kansainvälisen taantumuksen onnistui syksyllä 1956 eräiden vaikeuksien ja tehtyjen virheiden johdosta aiheuttaa vastavallankumouksellisia levottomuuksia Unkarissa ja että tuntuja vaikeuksia esiintyi myös Puolassa. Neuvostoliitto — maailman ensimmäinen sosialistinen valtio — saattoi v. 1957, viettäessään sosialistisen vallankumouksen 40-vuotisjuhlaa, merkitä tililleen useita saavutuksia rauhanomaisessa rakennustyössä. Neuvostotieteen saavutukset huipentuivat maapallon

ensimmäisten tekokuiden avaruuteen sinkoamiseen, joka juhlisti suuren merkkipäivän viettoa. Juhlapäivän yhteydessä korostettiin sitä historiallista tosiseikkaa, että 40 vuotta sitten Neuvostoliitto oli ainoa sosialismin tielle astunut maa, mutta nyt sen rinnalla on Euroopassa ja Aasiassa useita sosialismia rakentavia maita. Sosialismi on siis muodostunut maailmanjärjestelmäksi, jolla on ratkaiseva vaikutus nykypäivien kansainväliseen kehitykseen.

Viime vuosien aikana on siirtomaakansojen kansallinen vapauttaistelu useissa maissa johtanut tuloksiin. Maailmankartalle on muodostunut kokonaan uusia kansallisia valtioita. Imperialististen siirtomaavaltiojen taholta on tehty yrityksiä siirtomaakeen palauttamiseksi ja herruutensa säilyttämiseksi entisissä siirtomaissa. Tällainen yritys oli mm. Englanin ja Ranskan syksyllä 1956 tekemä sotaretki Egyptiä vastaan tämän kansallistettua Suezin kanavan. Kansojen yleinen mielipide asetti kuitenkin sulun tälle sotaretkelle ja Egypti säilytti oikeutensa kanavaan. Tämäkin osoittaa, miten nykyisenä ajankohdana kansojen rauhantahto voi estää sodan.

Itsenäistyneillä siirtomaakansoilla on kansainvälisessä politiikassa yhä suurempi osuus niiden esiintyessä rauhanomaisen rinnakkaiselon puolesta sodanvarustelua vastaan. On odotettavissa, että siirtomaakansojen vapauttaistelu yhä voimistuu ja johtaa lähivuosina siirtomaavalttiuden täydelliseen hävittämiseen maailmasta.

Samaan aikaan on kapitalistisissa maissa, erityisesti kaikissa kapitalismin päämaissa, Yhdysvalloissa, Englannissa, Länsi-Saksassa ja Ranskassa, ilmennyt yhä lisääntyviä taloudellisia vaikeuksia. Teollisuustuotannon nousu on pysähtynyt. Työttömyys on muodostunut pysyväksi ilmiöksi. Lisääntyvät taloudelliset vaikeudet ovat johtaneet poliittisen kriisin syvenemiseen kapitalistisissa maissa.

2. Kotimaan tilanne

Samat vaikeudet, jotka ilmenevät kapitalismin päämaissa, heijastuvat eri muodoissaan myös meillä Suomessa. Maassamme on viime vuosina sosialidemokraattien ja maalaisliittolaisten hallitusten sekä viimeksi ns. virkamieshallituksen toimesta noudatettu suurpääomaa suosivaa kansamme etujen vastaista talouspolitiikkaa, joka on johtanut kaikkien työväkevien elintason jyrkkään laskuun. Reaalipalkat ovat alentuneet, työttömyys tullut pysyväksi ilmiöksi. Vuonna 1957 suoritettu 39 % devalvaatio ja muut eri hallitusten talouspoliittiset toimenpiteet ovat johtaneet elinkustannusten valtavaan nousuun sekä vähävaraisten ihmisten elämän vaikeutumiseen. Samaan aikaan maamme teollisuustuotanto on ollut melko korkealla tasolla. Kapita-

listit ovat keränneet suunnattomia devalvaatio- ym. voittoja, ovatpa he pystyneet suorittamaan meidän oloissamme ennennäkemättömän laajoja investointejakin. Vientikapitalistipiirit yhdessä asiameistensä kanssa ovat ryhtyneet suunnittelemaan meidänkin maamme kytke- mistä ns. Euroopan Yhteismarkkinoihin, mikä olisi kohtalokasta maamme tuotantoelämälle ja sitoiisi meitä nykyistä enemmän läntiseen pulatalouteen.

Kansandemokraatit ovat käyneet ankaraa torjuntataistelua suurpääoman kurjistamistoimenpiteitä vastaan. Eduskunnassa käydystä taistelusta on mainittavissa huomattavina tuloksina mm. 1956 tapahtunut kansaneläkelain uudistaminen, joka saavutettiin kansandemokraattien toiminnan ja eläkeläisten omakohtaisen liikehtimisen tuloksena sekä v. 1957 suoritettu kamppailu lapsilisien supistamisesta ja maksujen lykkäämistä vastaan. Suuri osuus on kansandemokraattien toiminnalla ollut viimeksi kuluneina talvikausina räikeimpien epäkohtien korjaamisessa työttömyystyömaille. Samalla SKDL:n toiminta on pakottanut vallanpitäjiä edes jossakin määrin huolehtimaan työtilaisuuksien järjestämisestä. Viime aikoina työttömien ja työssäolevien työläisten keskuudessa on alkanut levitä vaatimus siitä, että maassamme olisi säädettävä työttömyysvakuutuslaki, joka perustuisi lähinnä SKDL:n eduskuntaryhmän asiasta tekemään esitykseen.

Työväestö antoi vastaiskun kurjistamistoimenpiteille v. 1956 yleislakolla. Yleislakkotaistelulla oli valtava merkitys työväenluokan yhtenäisen voiman osoittajana ja pohjan luojana jatkuvalle yhteistoiminnalle työläisten kesken. Samalla yleislakko hidasti työkansan elintason alentamiseen tähtääviä kurjistamistoimenpiteitä.

Työväenluokka on maassamme kuitenkin edelleen hajanainen. Sosialidemokraattinen puolue on jakautunut kahteen ryhmittymään ja puolueen nykyinen leskis-tannerilainen johto on ryhtynyt hajoittamaan työväen yhteisiä järjestöjä, viimeksi ammattiyhdistysliikettä, päämääränä halvaannuttaa tämä työväen taloudellinen taistelujärjestö. Hajoittajat ovat päättäneet perustaa uuden keskusjärjestön SAK:n rinnalle. Luonnollisesti tämän kaltainen hajoitustyö on tavattoman vahingollista työkansalle ja heikentää ammatillisen liikkeen yhtenäistä voimaa. SKDL ja sen kannattajat pyrkivät entistä tehokkaammin puolustamaan ammatillisen liikkeen eheyttä.

Suomen ulkopoliittikka on nojautunut viime vuosina ystävyyden kehittämiseen Neuvostoliiton kanssa, jota SKDL on voimakkaasti esittänyt jo perustamisjulistuksessaan. Kansamme keskuudessa on kasvanut naapuriystävyyttä suosiva mieliala. Toisaalta taantumus-

ainekset ovat viime vuosina aktivisoineet työtään suosien erilaisten sotamuistotilaisuuksien yms. järjestämistä. Nämä tilaisuudet ovat muuttuneet usein avoimesti neuvostovihamielisiksi. Tämä ei kuitenkaan ole estänyt Suomen ja Neuvostoliiton hyvien suhteiden kehitystä. Tuoreessa muistissa ovat valtiomiesten vierailut: v. 1955 syksyllä tapahtunut presidentti Paasikiven vierailu Moskovaan, jossa yhteydessä Neuvostoliitto luovutti Porkkalan alueen takaisin Suomelle, v. 1956 tapahtunut Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston puhemiehistön puheenjohtajan Voroshilovin vierailu Suomessa sekä v. 1957 kesällä tapahtunut Bulganinin ja Hruschtshevin vierailu täällä. Myös kauppa- ja kulttuurivaihto maittemme välillä on laajentunut. Tasavallan presidentin lähenevällä vierailulla Neuvostoliitossa on oleva suuri merkitys maittemme välisen ystävyyden ja yhteistyön jatkuvalle voimistumiselle.

Huolimatta siitä, että liittomme hallituspolitiikkaan nähden on ollut oppositioasemassa, voi se todeta, kuten edellä ilmenee, useitakin huomattavia menestyksiä ja saavutuksia toiminnassaan työläisten, pienviljelijäin ja henkisen työn tekijäin puolesta. Liittomme ei kuitenkaan vielä ole onnistunut yhdistämään työväenluokkaa riittävän tehokkaaseen taisteluun suurpääomaa vastaan, eikä toteuttamaan työväenluokan ja talonpoikaiston liittoa tarpeeksi laajassa mitassa. Maamme sivistyneistön enemmistö on yhä poissa yhteisestä rintamasta.

Toimintamme jatkuu Suomen riippumattomuuden suojelemiseksi ja lujittamiseksi, kansamme paremman toimeentulon ja rauhan puolesta. Liittomme ja sen jäsenten on ponnisteltava kansamme edistyksellisten voimien yhdistämiseksi ja tämän taistelun saattamiseksi menestykselliseen lopputulokseen.

II Vaalitaistelut

Kertomuskaudella on suoritettu kahdet yleiset vaalit. Tasavallan presidentin valitsijamiesvaalit suoritettiin tammikuun 16 ja 17 päivänä 1956 ja kunnallisvaalit lokakuun 7 ja 8 päivänä 1956.

1. Tasavallan presidentin valitsijamiesvaalit

Vaalitaistelun peruskysymykseksi muodostui rauhan ja naapurisovun politiikan tunnus. Rauhantahdon voimistumista kansamme

keskuudessa osoittaa se, että valitsijoiden enemmistö antoi kannatuksensa ehdokkaille, jotka käytännössä olivat tukeneet tai vakuuttivat noudattavansa rauhanomaista ulkopoliittikkaa ja hyvien suhteiden vaalimista Neuvostoliittoon. Mikään vaaliliitto ei voinut vaalitaistelussa esiintyä rauhanpolitiikasta poikkeavin tunnuksin. Yksinpä kokoomuspuolueenkin, joka aina on jyrkimmin ja määrätietoisemmin edustanut päinvastaista ulkopoliittista suuntausta ja jonka todellisena pyrkimyksenä oli näissäkin vaaleissa saada aikaan suunnan muutos viralliseen ulkopoliittikkaamme, oli otettava tämä tosiasia huomioon. Niinpä vaalitaistelun tunnusomaisimmaksi piirteeksi muodostui se, että kansandemokraattien edustama rauhan ja naapurisovun politiikan tunnus ei ollut sellainen poliittinen vedenjakaja kuin se oli ollut useissa aikaisemmissa vaaleissa, vaan miltei kiisteltiin siitä, kuka sitä parhaiten toteuttaa. Rauhan ja naapurisovun aate oli vallannut kansanjoukot ja tullut voimaksi, joka kaikkien piti ottaa huomioon. Sen vuoksi kansan todellinen tahdonilmaisu näissä vaaleissa ei olekaan nähtävissä niin paljon numerollisina tuloksina kuin niissä tunnuksissa, joiden merkeissä eri vaaliliitot kävivät vaalitaisteluun. Tosin numeroidenkin valossa on selvästi nähtävissä, että kansan varsinaisia perusvoimia edustaneet vaaliliitot saivat lähes 70 % kaikista annetuista äänistä lisäten edellisiin valitsijamiesvaaleihin verraten yhteistä äänimääräänsä 31,4 %:lla. Sellsijaan ns. maanpuolustus- ja vuorineuvospuolueet polkivat paikallaan jakamalla toistensa ääniä, vaikka äänestäjien lukumäärä näissä vaaleissa oli yli 300.000 suurempi kuin v. 1950.

Maalaisliitto, joka vaaliagitaatiossaan mainosti itseänsä parhaana ystävyyspolitiikan harjoittajana, saattoi tämän johdosta merkitä tililleen huomattavan vaalivoiton. Tämä on selvä osoitus siitä kehityksestä, joka maaseutuväestön ja nimenomaan pienviljelijä- ja talonpoikaissäestön ajattelutavassa oli tapahtunut suhteessa Neuvostoliittoon ja rauhan asiaan. SKDL ja sosialidemokraatit eivät menestyneet näissä vaaleissa aivan yhtä hyvin, ja tämä johtui ennen kaikkea siitä, että nytkään ei ollut työväen yhteistä presidenttiehdokasta. Sosialidemokraatit hylkäsivät SKDL:n esityksen yhteisen ehdokkaan valitsemisesta. Näin oli jokaisella poliittisella ryhmällä oma ehdokkaansa: kansandemokraateilla Eino Kilpi, sosialidemokraateilla K-A. Fagerholm, maalaisliitolla Urho Kekkonen, kokoomuksella Sakari Tuomioja, kansanpuolueella Eero Rydman, ruotsalaisilla Ralf Törngren. Varsinaisessa vaalitaistelussa kaikki puolueet hyökkäsivät kiivaasti kansandemokraatteja vastaan.

Valitsijamiesvaalien tuloksena saivat eri poliittiset ryhmät ääniä ja valitsijamiespaikkoja seuraavasti: SKDL 354.575 ääntä ja 56

valitsijamiestä, maalaisliitto 510.783 ääntä ja 88 valitsijamiestä, SDP 442.408 ääntä ja 72 valitsijamiestä, kokoomus 372.973 ääntä ja 57 valitsijamiestä, ruotsalaiset 130.145 ääntä ja 20 valitsijamiestä sekä kansanpuolue 85.690 ääntä ja 7 valitsijamiestä.

SKDLn äänimäärät ja valitsijamiehet vaalipiireittäin:

Vaalipiirit	äänien luku	prosentteina	valitsijamiehiä
Helsingin kaup. vp.	35.312	16,8	5
Uudenmaan läänin vp.	23.479	16,0	4
Turun läänin et. vp.	35.329	22,6	6
Turun läänin pohj. vp.	28.801	20,9	5
Ahvenanmaan vp.	209	3,2	—
Hämeen läänin et. vp.	21.798	15,8	3
Hämeen läänin pohj. vp. ..	34.420	26,3	5
Kymen läänin vp.	16.076	10,6	2
Mikkelin läänin vp.	10.001	9,6	1
Kuopion läänin länt. vp. ..	28.861	25,5	5
Kuopion läänin it. vp.	11.520	13,2	2
Vaasan läänin it. vp.	18.446	16,9	3
Vaasan läänin et. vp.	12.932	13,7	2
Vaasan läänin pohj. vp. ..	9.077	11,9	1
Oulun läänin vp.	45.215	28,5	8
Lapin läänin vp.	23.099	30,5	4
	354.575	18,7	56

Tasavallan presidentiksi valittiin kolmen äänestyskierroksen jälkeen kansandemokraattisten valitsijamiesten vaikuttaessa ratkaisevasti tulokseen Urho Kekkonen. Näin oli meneteltävä, jotta voitiin torjua se oikeistopiirien suunnittelema jyrkkä muutos Suomen ulkopolitiikassa, johon heidän mieleisensä presidentin valitseminen olisi johtanut.

2. Kunnallisvaalit v. 1956

Heti presidentin valitsijamiesvaalien jälkeen oli nähtävissä, että ratkaiseva osuus myös kunnallisvaaleissa tuli olemaan yleispoliittisilla kysymyksillä, että ennen kaikkea oli nostettava esiin rauhan-

politiikan lujittamisen ja johdonmukaisen toteuttamisen tunnukset. Samalla oli oikein esittää vaatimus työkansan elintason kohottamisesta, koska suurpääoman ja sitä edustavien piirien taholta oli luvattujen parannusten asemesta tehostettu avointa hyökkäystä teollisuuskeskusten ja maaseudun työväkevien elämän kurjistamiseksi sekä samalla kapitalistien voittojen turvaamiseksi ja lisäämiseksi.

Vaikka Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston puhemiesistön puheenjohtaja Voroshilovin vierailun aikana taantumuspriirin taholta vielä vakuutettiin naapuriystävyyttä, oli vastustajiemme vaali-propagandassa tällöin keskeisenä asiana parjaus, joka kohdistui Neuvostoliittoa, kansandemokratian maita ja oman maamme demokraattista liikettä vastaan kommunistinvastaisiin tunteisiin. Porvaristo saattoi propagandassaan käyttää hyväkseen yleisen tilanteen luomia olosuhteita kääntämällä eräät kansainvälisen elämän tapahtumat kuten esimerkiksi NKPN XX edustajakokouksessa suoritettua arvostelun, Poznanin levottomuudet Puolassa jne. kansandemokraattista liikettä vastaan maassamme. Vääristellen vakauttamispyrkimyksiään, kääntäen ylösalaisin palkka- ja hintakysymyksen sekä pelottelemalla työttömyydellä porvaristo pyrki lamauttamaan työkansan taistelutahtoa. Vaikka kansandemokraattien joukkovalistustyön perussisältö oli oikea, ei vastustajien väitteitä kyetty riittävästi torjumaan eikä paljastamaan niitä puolueita, jotka käyttivät hyväkseen valheen ja pelottelun hämäriä aseita. Propagandahälyn alle jäi myös SKDLn kunnallispolitiikka, jonka tuloksia ei kyetty tuomaan riittävästi esiin. Eräät vastustajistamme käyttivät häikäilemättä SKDLn kunnallispoliittisia tunnuksia, vaikka käytännössä olivat aina toimineet toisin kuin ne edellyttävät. He puhuivat mm. veroalennuksista, vaikka aina ovat kuuluneet työkansan verojen ja rasitusten lisääjiin.

Näin syntyi se yleinen tilanne, joka ilmeni myös suhteellisen tasaisissa vaalituloksissa. Työväkevä kansa ei tiennyt, mihin uskoa, ja suuri osa jätti käyttämättä äänioikeutensa. Äänestysprosentti oli 66,2 % sen oltua v. 1953 kunnallisvaaleissa 71,4 %. Äänestyksen laimeudesta kärsivät eniten työväkevät. SKDLn suhteellinen osuus kokonaisuäänimäärästä laski 21,2 prosenttiin sen oltua v. 1953 23,1 %.

Vaaleissa SKDL sai yhteensä 353.967 ääntä ja 2.279 valtuustopaikkaa (v. 1953 406.324 ääntä ja 2.551 paikkaa), sosialidemokraatit 424.977 ääntä ja 2.798 valtuustopaikkaa (v. 1953 449.270 ääntä ja 2.792 paikkaa), porvarit 882.264 ääntä ja 7.074 paikkaa (v. 1953 891.368 ääntä ja 6.797 paikkaa).

SKDLn liittoneuvoston kokouksessa 13.—14. 10. 1956 todettiin, että kansandemokraattien vaalimenetyksiin johtaneet syyt olivat luonteeltaan ohimeneviä ja että ne ovat tehostetulla toiminnalla korjattavissa.

Nyt valmistauduttaessa SKDLn V liittokokoukseen voidaan todeta, että toiminnassamme on tapahtunut huomattavaa paranemista ja että liittomme noudattama oikea politiikka muodostaa pohjan tuleville voitoille.

III SKDLn järjestöllinen tila

SKDLn IV liittokokous totesi liittomme muodostuneen voimakkaaksi demokraattiseksi kansalaisjärjestöksi, joka oman järjestökoneistonsakin puitteissa on kyennyt kokoamaan poliittiselta katsomukseltaan ja yhteiskunnalliselta asemaltaankin erilaisia kansalaisia yhteistoimintaan maan riippumattomuuden ja rauhan turvaamisen sekä kansan demokraattisten oikeuksien puolustamisen ja toimeentulon parantamisen tunnusten merkeissä. Samoin todettiin liiton kannatuksen laajentuneen ja järjestöllisen perustan vakiintuneen ja lujittuneen.

IV liittokokouksen jälkeisenä aikana järjestömme ovat jatkaneet toimintaansa liittomme joukkopohjan laajentamiseksi. Tässä suhteessa ei ole saatu aikaan mitään mainittavia määrällisiä tuloksia, mutta huomattavampi merkitys on sillä työllä, joka on suuntautunut tämän tehtävän toteuttamiseen pidemmällä tähtäimellä, nimittäin yrityksellä kehittää SKDLn yhdistysten toimintamuotoja liittomme luonnetta ja tehtävää vastaavasti. Tämän lisäksi on pyritty laajentamaan SKDLn aktiivijäsenistöä innostamalla toimintaan uusia, nuorempia jäseniä. Näiden toimenpiteiden tulokset ovat luonnollisesti nähtävissä vasta jonkin ajan kuluttua.

Liiton järjestötilassa ei mitään oleellisia muutoksia ole liittokokousten välisenä aikana tapahtunut. V liittokokousta edeltäneen toimintakilpailun ja eduskuntavaaleihin valmistautumisen yhteydessä on kuitenkin yhdistystemme työssä havaittavissa aktivoitumista ja järjestöllistä lujittumista, joka ilmenee mm. joukkovalistustyön tehostumisena.

1. Yhteisöjäsenet

Oman järjestöverkoston lisäksi kuuluu SKDLään yhteisöjäseninä Suomen Kommunistinen Puolue, Suomen Naisten Demokraattinen Liitto ja Akateeminen Sosialistiseura. Lisäksi ovat SKDLn puitteissa jatkaneet toimintaansa eräät entiset SYPn yhdistykset.

Yhteisöjäsenien ja SKDLn varsinaisen järjestökoneiston yhteenlaskettu jäsenmäärä on yli 140.000.

2. Liittoneuvosto

Sääntöjen mukaan liittokokousten välisenä aikana ylintä päätösvaltaa käyttää liittoneuvosto, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Liittoneuvoston jäsenet valitaan liittokokouksessa piirikokousten nimeämistä ehdokkaista siten, että jokaisesta piirijärjestöstä valitaan yksi varsinainen ja yksi varajäsen. Kaksikielisistä piireistä valitaan lisäksi yksi ruotsinkielinen jäsen ja varajäsen. Luonnollisesti myös yhteisöjäsenillä on välitön edustuksensa liittoneuvostossa.

IV liittokokouksessa valittiin liittoneuvoston puheenjohtajaksi Paavo Aitio sekä varapuheenjohtajaksi Hannes Tauriainen.

Kertomuskaudella liittoneuvostolla on ollut viisi kokousta. Kokouksissaan liittoneuvosto on käsitellyt vallitsevaa tilannetta ja määritellyt sen pohjalla tehtävät nojautuen IV liittokokouksen päätöksiin. Liittoneuvoston kokouksessa 16. 10. 1955 käsiteltiin tasavallan presidentin valitsijamiesvaaleihin valmistautumista; 12—13. 5. 1956 käsiteltiin sosiaalipoliittisia ja kunnallisvaalivalmisteluihin liittyviä kysymyksiä; 13—14. 10. 1956 suoritettiin arviota kunnallisvaaleista ja lehdistömme tilasta; 18—19. 5. 1957 pohdittiin maamme teollistamisen suuntaviivoja ja 1. 9. 1957 hyväksyttiin SKDLn teollistamishojelman luonnos esitettäväksi järjestökasittelyyn ja V liittokokoukselle.

3. Liittotoimikunta

Liiton puheenjohtajaksi valittiin IV liittokokouksessa Kusti Kulo, ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Eino Kilpi ja toiseksi varapuheenjohtajaksi Toivo Kujala. Liiton pääsihteeriksi valittiin Herta Kuusinen ja toiminnanjohtajaksi Yrjö Enne. Liittotoimikunnan varsinaisiksi jäseniksi valittiin: Toivo Aaltonen, August Alenius, Aarne Hukkonen, Veikko Hynynen, Risto Hölttä, Allen Järvenpää, Sylvi-Kyllikki Kilpi, Aimo Laiho, Y. K. Laine, Pentti Liedes, Hellä Meltti, Pentti Niilola, Runar Nordgren, Jarno Pennanen, Ville Pessi, Einari Peuranen, Artturi Pihala, Kaisu-Mirjami Rydberg, Aimo Salminen ja Torsten Sinisalo sekä varajäseniksi Elsa Aaltonen, Antti Kinnunen, Toivo Salin, Edwin Salonen, Pauli Salonen, Arvo Seppä, Juho Tattari ja Arvo Turtiainen.

Liittotoimikunnan jäsen August Alenius poistui kuoleman johdosta riveistämme.

Vapaan Sanan ja sittemmin Kansan Uutisten päätoimittajan

Jarno Pennasen siirrettyä toiseen tehtävään on liittotoimikunnan työhön osallistunut Kansan Uutisten uusi päätoimittaja Jorma Simpura.

Liittotoimikunta on kertomuskaudella kokoontunut 20 kertaa. Keskeisimpinä asioina kokouksissa ovat olleet ajankohtaiset, poliittisen tilanteen esille nostamat kysymykset, mm. monet eduskuntatyöhön liittyvät asiat. Liittotoimikunnassa on käsitelty myös vaaleihin ja järjestöllisiin tehtäviin liittyviä kysymyksiä. Liittoneuvoston kokousten valmistelulla on ollut oma tärkeä osuutensa liittotoimikunnan työssä. Lehdistökysymys ja valistustyö eri muodoissaan on eri yhteyksissä ollut liittotoimikunnan käsiteltävänä.

4. Työvaliokunta ja jaostot

Työvaliokuntaan ovat kuuluneet SKDLn puheenjohtajat Kulo, Kilpi ja Kujala, pääsihteeri Kuusinen ja toiminnanjohtaja Enne. Lisäksi työvaliokuntaan ovat kuuluneet seuraavat liittotoimikunnan jäsenet: T. Aaltonen, A. Hulkkonen ja J. Pennanen. J. Pennasen sijasta on työvaliokunnan työhön elokuusta 1957 alkaen ottanut osaa J. Simpura. Lisäksi työvaliokunnan kokouksiin ovat osallistuneet ne liiton toimitsijat, joiden työalaa koskevia asioita kulloinkin on käsitelty. Työvaliokunta on kokoontunut 33 kertaa.

Liiton sihteeristö on työskennellyt toiminnanjohtajan ohjauksella. Sen tehtävänä on valmistella asioita työvaliokunnan käsittelyyn sekä huolehtia tehtyjen päätösten toimeenpanosta liiton toimiston eri osastojen ja jaostojen kautta.

Liiton järjestö-, valistus- ja talousosastot edustavat varsinaista SKDLn järjestökoneistoa. Talonpoikais-, kunnallis-, osuustoiminta-, sivistyneistö-, ruotsalais- ja sosiaalipoliittisessa jaostoissa on myös yhteisöjäsenillä välitön edustus, mikä turvaa näillä erikoisaloilla yhtenäisen toiminnan koko kansandemokraattiselle liikkeelle. Sivistyneistöjaoston yhteyteen on muodostettu kaksi erillistä jaostoa: kulttuuripoliittinen jaosto ja viran- ja toimenhaltijain jaosto.

5. Varsinainen SKDLn järjestökoneisto

a) Piirijärjestöt

Liiton järjestöverkosto jakaantuu 16 piirijärjestöön, jonka lisäksi Ahvenanmaalla toimivien demokraattisten järjestöjen yhteistoimikunta on itsenäisen piirijärjestön asemassa.

Liiton kunnallis- ja perusjärjestöjen välitön ohjaus tapahtuu piirijärjestöistä käsin. Kertomuskaudena piirijärjestöjen suorittamaa jär-

jestöjen ohjaustyötä ovat haitanneet taloudelliset vaikeudet, joiden vuoksi eräissä piirijärjestöissä on ollut vain yksi palkallinen toimitsija. Tehtävistä on kuitenkin selvitty, sillä piiritoimikuntien jäsenten ja muiden aktiivien työ on tehostunut, mutta tähän seikkaan tulisi edelleen kiinnittää vakavaa huomiota. On nähtävissä, että piirijärjestöissä, joissa piiritoimikunta suorittaa välitöntä kunnallis- ja perusjärjestöjen ohjausta, on saavutettu järjestöjemme toiminnassa paljon myönteisiä tuloksia.

Piirijärjestöjen kesken on käyty kolme toimintakilpailua, joista ensimmäisessä 1. 7. 1955—6. 10. 1956 voittajaksi tuli SKDLn Pohjois-Hämeen piirijärjestö, toiseksi Uudenmaan piirijärjestö ja kolmanneksi Oulun piirijärjestö. Toisen kilpailun 1. 12. 1956—16. 4. 1957 voitti SKDLn Oulun piirijärjestö, toiseksi tuli Satakunnan piirijärjestö ja kolmanneksi Jyväskylän piirijärjestö. Kolmas kilpailu edelsi liittokokousta ja se alkoi 1. 9. 1957 päättyen 15. 2. 1958. Tämän kilpailun tulokset julistetaan liittokokouksessa. Piirijärjestö, joka saavuttaa korkeimman yhteispistemäärän näissä kilpailuissa, saa seuraavaan liittokokoukseen asti haltuunsa liittotoimikunnan kunnialipun. Lippu luovutettiin IV liittokokouksessa SKDLn Uudenmaan piirijärjestölle, joka voitti sen Turun piirijärjestöltä.

b) Kunnallisjärjestöt

SKDLn kunnallisjärjestöt toimivat eri kunnissa demokraattisten järjestöjen yhteistyöeliminä ohjaten kansandemokraattien kunnallispoliittista toimintaa ja SKDLn yhdistyksiä. Useiden paikkakuntien kunnallisjärjestöt ovat melko hyvin suorittaneet tehtävänsä, varsinkin kauppaloissa ja maaseutupaikajissa. Heikkouksia, jotka ovat jo pidemmän ajan ilmenneet, varsinkin eräiden kaupunkien ja piirikeskusten kunnallisjärjestöjen toiminnassa niiden rajoittuessa yksinomaan kunnallispoliittiseen ohjaukseen, ei ole kyetty poistamaan.

Kunnallisjärjestöjen lukumäärä, joka oli IV liittokokouksen edellä 264, oli v. 1956 alussa 271 ja v. 1957 alussa 279. Vuoden 1957 aikana perustettiin 5 uutta kunnallisjärjestöä, joten niiden luku on nyt 284.

c) Perusjärjestöt ja jäsenistö

SKDLn yhdistysverkosto, joka muodostaa liiton varsinaisen järjestökoneiston, ulottuu yli koko maan suurista asutuskeskuksista kaukaisiin salokyläin asti. Viime liittokokouksen edellä v. 1955 oli SKDLn yhdistysten, perusjärjestöjen lukumäärä 1.647. Vuoden 1956 alussa yhdistyksiä oli 1.682 ja vuoden 1957 alussa 1.711. Vuoden 1957 aikana jouduttiin noin 40 järjestöä poistamaan kortistoista toimin-

nallisesti nukahtaneina, mutta vastaavasti 1. 1.—31. 8. välisenä aikana perustettiin 15 yhdistystä ja V liittokokousta edeltävän toimintakilpailun 1. 9.—57—15. 2. —58 aikana perustettiin 31 uutta yhdistystä ja elvytettiin 44 lepotilassa ollutta yhdistystä.

Vuoden 1957 alussa yhdistyksistämme 254 eli 14,3 % toimi kaupungeissa ja kauppaloissa. Maaseudulla toimi 1.457 yhdistystä. Ruotsinkielisiä järjestöjä on 59. Kun otetaan lisäksi lukuun kaksikieliset järjestöt, ilmenee, että ruotsinkielinen väestö osallistuu lähes sadan SKDL:n yhdistyksen toimintaan. Työalojen ja työpaikkojen puitteissa toimii kolmisenkymmentä yhdistystä.

SKDL:n järjestökoneiston lujittuminen on tapahtunut suhteellisesti nopeammin maaseudulla kuin asutuskeskuksissa. Myös toiminnallisuuden suhteen on havaittavissa se, että maaseutujärjestöt ovat hieman aktiivisempia ja aloitteellisempia esim. uusien toimintamuotojen käytäntöön ottamisessa.

SKDL:n eri yhdistysten välillä on muutakin eroa kuin niiden sijainti. Usein ero määräytyy yhdistyksen jäsenistön mukaan. On luonnollista, että esim. vanhat sosialidemokraattiset yhdistykset, joita kuuluu liittoomme toista sataa, eroavat eri ammattialojen yhdistyksistä, mm. viranhaltijain yhdistyksistä. Oman erikoislajinsa järjestöjemme joukossa muodostavat entisten punakaartilaisien yhdistykset, joihin kuuluu luokkasodan veteraaneja. SKDL:n ohjelma yhdistää kuitenkin erilaisten järjestöjen pyrkimykset, kaikki ne toimivat työtätekevän kansan kokoamiseksi yhteiseen rintamaan. SKDL:n järjestöjen mahdollisuudet toimia työkansan voimien kokoonajana ovat epäilemättä suuret.

Viime vuosina vallinnut suuri väestön liikkuvaisuus maassamme ja taloudelliset vaikeudet ovat eräin paikoin aiheuttaneet rästäläisyyden leviämistä ja sen kautta kokonaisjäsenmäärämme supistumista. Osaksi tähän on vaikuttanut myös ns. kaksinkertaisuuden väheneminen jäsenistömme keskuudessa. V. 1956 tilastoista suoritettun yhteenvetoon mukaan oli kokonaisjäsenmäärämme 55.496 (IV liittokokouksen edellä 62.218). Ilmeistä on, että emme ole riittävän ajoissa kyenneet torjumaan syntyneitä rästäläisyyttä. Tämän seikan korjaamiseen on syytä vastaisuudessa kiinnittää enemmän huomiota. Tässä yhteydessä todettakoon vielä, että toimintakilpailun 1. 9. —57—15. 2. —58 aikana liittoomme on liittynyt tähän mennessä saamiemme tietojen mukaan 1.839 uutta jäsentä. Tämä ei ole paljon, mutta todettakoon samalla, että kilpailun pääpaino ei ollut jäsenhankinnassa. Ilmeisesti tulevaisuudessa on syytä järjestää enemmän kamppailuja pelkästään jäsenhankinnan merkeissä.

Jäsenistömme yhteiskunnallisessa kokoonpanossa ei ole tapahtunut

muutoksia, ellei oteta lukuun talonpoikaiston ja pienviljelijäin osuuden vähäistä kohoamista v. 1957 alussa saatujen tietojen mukaan SKDL nojaa yhteiskuntamme perusvoimiin — työläisiin ja työtätekevään talonpoikaissäestöön. Sivistyneistön ja ns. keskiluokan osuus on edelleen kovin vähäinen liittossamme. Jäsenistöstämme työläisiä on 75,76 % (v. 1955 76,08 %), talonpoikia ja pienviljelijöitä 19,55 % (v. 1955 18,9 %) ja muita 4,69 % (v. 1955 5 %). Naisten suhteellinen osuus oli 21,84 % sen ollessa v. 1955 n. 20 %. Naisten osuus kansandemokraattisessa rintamassa on kuitenkin huomattavasti suurempi, sillä he ovat jäseninä pääasiassa liittomme yhteisöjäsenen Suomen Naisten Demokraattisen Liiton järjestöissä.

IV Valistustoiminta

Liiton valistustyön kohdalla edellinen liittokokous piti tärkeänä opinto- ja kasvatustyön sisällyttämistä käytännöllisen järjestötyön jatkuviin tehtäviin kuuluvaksi ja siinä mielessä sen saattamista tapahtuneen järjestökasvumme ja poliittisen tilanteen tarpeita vastaavaksi. Tällä pohjalla valistusjaosto ja myös liiton vastaavat elimet suorittivatkin liiton kasvatustyötä koskevan tutkimuksen ja tehtävänmäärittelyn kulunutta toimintakautta varten.

1. Yleistä

Valistustyön ohjaus on edelleen jakaantunut liiton eri alan jaostojen kesken kunkin alan erikoistehtävien mukaisesti. Yleisluontoisemmissa kamppailuissa on työ suoritettu yhteissuunnitelman mukaan, jonka valmisteluissa valistusjaosto on käynyt neuvotteluja jäsenjärjestöjen vastaavien elimien kanssa maata käsittävän yhteistoiminnan järjestämiseksi. Liiton opintotyö ja kurssitoiminta on keskittynyt pääasiassa liiton ja myös piirien opintokolmikkojen huoleksi. Poliittisen ja taloudellisen taistelun kiristyessä on liiton valistustyö käytännössä yhä enemmän suuntautunut joukkovalistustyön suuntaan, kuten talouspoliittisten, vaali- ym. kamppailujen läpiviemiseen ja tällä alalla on myös edistystä todettavissa työn määrään, laatuun ja muotoihin nähden. Samanaikaisesti on kuitenkin vakavana puutteena todettava, että perusteellisempi opintotyö, ideologisen ja periaatteellisuusluontoisten kysymyksiä selvittämiseksi on yhä edelleen jäljessä ajan vaatimuksista. Tämä heikkous johtuu lähinnä siitä, että liiton taloudelliset mahdollisuudet ovat aivan riittämättömät ja että työntekijöitä juuri tällä loholla on jouduttu vähentä-

mään. Osittain tätä puutetta on pyritty korvaamaan lisäämällä väli-
töntä yhteistyötä jäsenjärjestöjen vastaavien elinten ja erilaisten
sivistys- ja kansalaisjärjestöjen, kuten Sirolan Kirjeopiston, Työväen
Sivistysliiton, Arbetarnas Bildningsförbundin, Kansankulttuuri Oy:n,
Ohjelmalyön, Kansan Raittiusliiton ym. kanssa.

2. Jäsenkasvatus

Kuten jo edellisestä selvisi, ovat opintotyömuodot yhä enemmän
hakeutuneet lyhyiden kurssien järjestämiseen ja ajankohtaisten
kysymysten käsittelyyn. Niinpä v. 1955 lopulla ja 1956 alussa suori-
tettiin laajaa selostus- ja kurssitoimintaa IV liittokokouksessa käsi-
teltyjen kysymysten, "Kansamme suurpääoman puristuksessa" ja
"Henkisen työntekijän asema ja kansallinen kulttuurimme", pohjalla.

Vv. 1956—57 talvikautena, jolloin maan talouspolitiikan kysymys-
ten käsittelyyn yhdistyi myös kansainvälisten kysymysten peri-
aatteellinen selvittely Puolan ja Unkarin tapahtumien yhteydessä,
muodostui viikonloppukurssitoiminta erittäin vilkkaaksi. Liiton
avustuksella järjestettiin piireillä 43 kurssia, joille osallistui yht. 1.500
henkeä, keskimäärin 36 henkeä kullekin kurssille. Vv. 1957—58 talvi-
 kautena on vielä laajempi selostustoiminta tapahtunut SKDLn
teollistamisohjelman käsittelyn yhteydessä kautta maan. Varsinais-
ten kurssien lukumäärä kohosi edellisen vuoden määriin verrattuna.

Perusteellisempi opintotyö kerhojen ja koulujen puitteissa on
kolmivuotiskautena heikentynyt kerhomäärän ollessa keskimäärin 150
vuosittain. Kunnallisjärjestöjen iltakouluja on toiminut vain muu-
tamissa paikoissa. Talvikauden 1957—58 liittokokouskilpailutilasto
osoittaa seuraavaa:

Kursseja 1. 9. -57—15. 2. -58 välisenä aikana on liittoon saapu-
neiden tietojen mukaan järjestetty 94, joissa osanottajia on ollut
1.730 henkeä. SKDLn opintokertoja on ollut toiminnassa 137 opiske-
lijamäärän ollessa niissä 1.770. Erilaisia luento- ja muita opintotilai-
suuksia on järjestetty 231. Kuulijoita niissä on ollut 3.125 henkeä.

Nämä luvut osoittavat, että opintotyö 1957—58 talvikautenakin
on ollut kohtalaisen vilkasta huolimatta siitä, että päähuomio tämän
ajanjakson toiminnassa onkin kiinnitetty joukkovalistustyöhön.

3. Joukkovalistustyö

Viime vuosien aikana on pyritty toimintamuotojen kehittämiseen
erityisesti joukkovalistustyön kohdalla. Tässä onkin jonkin verran
edistytty. Monet SKDLn yhdistykset järjestävät säännöllisesti eri-
laisia onnistuneita yleisötilaisuuksia: juhlia, kansalaiskokouksia, illan-
viettoja, tupailtoja ja "tupatuokioita", elokuva- ym. tilaisuuksia.

On paikkakuntia, joissa miltei koko kylän väki kokoontuu SKDLn
yhdistyksen järjestämiin tupailtoihin ja muihin tilaisuuksiin. Siellä,
missä ohjelmapuoli on onnistuttu järjestämään, tämänkaltaisilla
tilaisuuksilla on jo varma pohja. Sen vuoksi tähän seikkaan onkin
päätetty kiinnittää huomiota mm. SKDLn kulttuuriviikon yhteydessä.

Vakiintunut joukkotoimintamuoto on vappujuhlien järjestäminen.
Vappujuhlat ja -mielenosoitukset kokoavatkin vuosittain kymmeniä
tuhansia ihmisiä työkansan tunnusten ja järjestöjemme lippujen alle.

V. 1955 vietettiin suurlakon 50-vuotismuiston juhlia ja niissä
merkeissä järjestettiin useita huomattavia tilaisuuksia liittomme
aloitteesta. Juhlapäivän yhteydessä suurlakon osanottajat, työväen-
liikkeen veteraanit, joutuivat monien huomionosoitusten kohteeksi.

Viime vuosina on pyritty SKDLn toimesta kehittämään järjestö-
jemme kesätoimintamuotoja. Onhan tunnettua, että kesäaikana
järjestötoiminta huomattavasti heikentyy. Kesätoiminnan järjestä-
misellä on asiaa pyritty korjaamaan ja suuntaamaan järjestöjen toi-
mintaa lähinnä joukkoluontoisiin, vuodenaikaan sopiviin muotoihin
kuten kesäjuhliin, retkiin, talkoisiin ym. Sadat SKDLn yhdistykset
ovatkin alkaneet järjestää onnistuneita kesätilaisuuksia, joiden yhtei-
nen yleisömäärä kohoaa kymmeniintuhansiin. Piirijärjestöjen järjes-
tämät maakuntajuhlat ovat alkaneet muodostua perinteellisiksi.
V. 1956 järjesti 14 piirijärjestöä maakuntajuhlan, joissa yleisöä oli
yhteensä 17.300 henkeä. Kesällä 1957 12 piirijärjestöä järjesti maa-
kuntajuhlia, joiden yleisömäärä oli jo 24.600 henkeä.

Viimeksi kuluneena talvikautena 1957—58 on SKDLn järjestöjen
toimesta järjestetty hyvin paljon yleisötilaisuuksia, lähinnä pienem-
piä tupailtoja ja illanviettoja. Toimintakilpailun aikana 1. 9. -57—
15. 2. -58 niitä järjestettiin liittoon saapuneiden tietojen mukaan
yhteensä 1.839 erilaista tilaisuutta, joiden yleisömäärä oli 115.890.

Huomattava merkitys tänä kautena on ollut SKDLn teollistamis-
ohjelman luonnoksen käsittelyllä, joka on tapahtunut lukuisissa jär-
jestöjen kokouksissa ja varsinaisissa tätä varten koollekutsutuissa
yleisötilaisuuksissa, joita on SKDLn järjestöjen toimesta järjestetty
333. Yleisöä näissä on ollut yhteensä 9.143 henkeä. Lisäksi teollista-
misohjelman luonnoksen käsittelyä on tapahtunut muiden järjestöjen
järjestämissä tilaisuuksissa, työpaikoilla, työväenopistoissa, yleis-
radiossa ym.

Järjestöjemme toiminnassa on yleistynyt elokuvien ja myös rai-
nojen käyttö. Eräillä piirijärjestöillä on omat elokuvakoneensa,
useat ovat saaneet käyttää muiden järjestöjen koneita. Filmin-
välitystoimintaakin on jonkin verran tapahtunut. Keskusjärjestö-
jemme vaalielinten aloitteesta on valmistettu 3 SKDLn lyhytelokuvaa:

v. 1955 valmistunut "Yhteisvoimin maatumme rakentamaan", v. 1956 valmistunut "Tartu ohjaksiin" ja v. 1958 alussa valmistunut "Hyviä uutisia". V. 1957 perustettiin asiaa harrastavien kansandemokraattisten henkilöiden aloitteesta kaitaelokuvakerho "Tele", jonka toimesta on jo suoritettu eräitä koefilmauksia. Mainittakoon vielä, että Turun piirijärjestössä on yleistynyt magnetofonien käyttö tupailtojen ja muiden tilaisuuksien ohjelma-apuna.

4. Julkaisu- ja kustannustoiminta

Kansandemokraattinen sanomalehdistö on kuluneena kautena astunut huomattavan askeleen eteenpäin toimintansa vakiinnuttamisen ja laadullisen parantamisen tiellä. Vaikka taloudellisia vaikeuksia edelleen on olemassa, on julkaisutoimintaa ja kirjapaino-oloja huomattavasti parannettu ja nykyaikaistettu. Yhdistämällä päälehdet Vapaa Sana ja Työkansan Sanomat Kansan Uutisiksi on saavutettu huomattavaa menestystä keskuslehden parantamisessa sekä levikin lisäämisessä. Näiden järjestelyjen yhteydessä lopetettiin Jyväskylässä ilmestynyt piirilehti Keski-Suomen Työ (v. 1957), joten Kansan Uutisten lisäksi ovat ilmestyneet seuraavat lehdet: Ny Tid (Helsinki), Hämeen Yhteistyö (Tampere), Kansan Sana (Kuopio), Kansan Ääni (Vaasa), Kansan Tahto (Oulu), Raivaaja (Kotka), Satakunnan Työ (Pori) ja Uusi Päivä (Turku).

Liiton keskustoimiston kustannuksella on edelleen julkaistu Demokraattisen Kansan Kalenteria, Taskukirja Aikaa, Kansandemokraattilehteä sekä joulu- ja vappulehteä, joiden kahden viimeisintä sisältöä ja ulkoasua on huomattavasti pystytty nyt parantamaan keskuskirjapainomme saatua ajanmukaiset offsetpainokoneet. Näiden vakinaisten julkaisujen lisäksi on kustannettu useita ajankohdaisia kirjasia ja lentolehtisiä liiton puolesta sekä varsinkin vaalien edellä yhteistyössä toisten järjestöjen ja eduskuntaryhmän kanssa huomattava määrä vaaliaineistoa. Kustannusliikkeemme Kansankulttuurin työn tukemiseksi on myös työskennellyt mm. kulttuuri- viikon aikana. Piiriasiamiestoimintaa on pyritty vakiinnuttamaan. Kustannusliikkeen toiminnassa onkin tapahtunut kuluneena kolmi- vuotiskautena huomattavaa nousua.

V Järjestötalous

Suurpääoman taholta maassamme harjoitettu talouspolitiikka, jota toimintakertomuksen yleisilannetta koskevassa osassa selostetaan, on myös vaikuttanut vahingollisesti järjestötalouteemme. Ylei-

sen kustannustason jatkuvasta noususta johtuen ovat järjestöjen toimintakulut jatkuvasti nousseet. Siitä ja rahanarvon alenemisesta johtuen olisi tulojen suhteellisesti pitänyt nousta vastaavassa määrässä. Niitä ei kuitenkaan ole pystytty siinä määrin lisäämään. Tilannetta on vielä kärjistänyt n.s. kireän rahan politiikka luottojen saannin supistumisen muodossa. Erityisesti on tämä yleisilanteen epäedullisuus tuntunut vuosien 1956 ja 1957 aikana.

Liittomme on joutunut käyttämään huomattavassa määrässä vähäisiä reservejään toimintansa ylläpitämiseen ja piirijärjestöjen sekä sanomalehdistöemme toiminnan taloudelliseen tukemiseen.

Sen lisäksi jouduttiin vuoden 1957 alussa suorittamaan huomattavia supistuksia palkallisen työvoiman määrässä ja pienentämään mm. ruotsinkielisen päivälehdet ja tilapäisjulkaisujen liitolle aiheuttamia kustannuksia. Myös vuoden 1958 alussa jouduttiin jälleen supistamaan menoja. Nämä toimenpiteet ovat vaikuttaneet erityisen kipeästi eräisiin piirijärjestöihimme, joiden liitosta saamia avustuksia on supistettu. Myös liiton suorittama ohjaustyö on kärsinyt supistuksista. Liiton on ollut pakko ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, millä voitaisiin turvata sen tulot eräissä varsin merkittävässä tulomuodoissa. Niinpä on jouduttu tuntuvasti korottamaan esimerkiksi kustannustoiminnallisten tuotteiden hintoja.

IV liittokokous valtuutti liittoneuvoston tarkistamaan, mikäli liiton talous niin vaatii, myös liittoveron suuruutta. Tätä oikeuttaan on liittoneuvosto pidättäytynyt käyttämästä. Sen sijaan on liittoneuvosto antanut liittotoimikunnan tehtäväksi valmistaa esityksen V liittokokoukselle liittoveron korottamisesta.

Toimintakauden aikana eivät järjestöemme ole onnistuneet hävittämään rästiläisyyttä jäsenmaksujen suorittamisessa, vaan on havaittavissa sen lisääntymistä. Leväperäisyyttä jäsenmaksujen kannossa esiintyy melkoisesti. Voidaankin sanoa, että jäsenmaksukysymys ja sen tila on heikoin kohta järjestöjemme taloudessa. Erittäin tärkeitä on tässä yhteydessä todeta, että rästiläisyys ei ole ainoastaan taloudellinen kysymys vaan ainakin yhtä tärkeä toiminnallinen asia, sillä rästiläisyys johtaa toiminnasta irtaantumiseen ja jopa jäsenkatoon järjestöissämme, kuten edellä ilmenee.

Vaikka liittoveroa ei ole korotettu ja sen kantavuus liiton taloudessa on pienentynyt tunnetuista syistä, on kuitenkin toisaalta todettava, että liiton toivomuksesta on piiriveroja eri piirijärjestöissä jo tarkistettu. Se on ollut omiaan osaltaan helpottamaan tilaa jäsenmaksujen kokonaisuutta arvosteltaessa. Viime aikoina ovat myös

lukuisat perusjärjestöt korotelleet inflaation johdosta mitättömän pieniksi muuttuneita jäsenmaksujaan.

Koko kansandemokraattisen liikkeen järjestötaloutta ei voida kuitenkaan mitata vain liittomme taloudessa tapahtuneiden ilmiöiden pohjalla. Sen yhteydessä on otettava huomioon myös toimintakauden aikana suoritettut kansandemokraattisen järjestökokonaisuuden investointitoiminnot. Kansandemokraattisen liikkeen on onnistunut viedä rahan kireydestä huolimatta eteenpäin huomattavaa rakennustoimintaa ja se on myös suorittanut kirjavainioissa koneistojen nykyaikaistamista. On myös pystytty perustamaan yksi uusi kirjapainokin. Toimintakauden aikana on valmistunut 36 kansantaloa, näiden joukossa kaikki suurimmat kansantalot. On myös suoritettu perusparannuksia vanhoissa kiinteistöissä rajoitetussa määrässä. Nämä suuret taloudelliset toimenpiteet mukaanluettuna voidaankin sanoa, että kuluneena 3-vuotiskautena on sittenkin järjestöjemme yhteinen talous vahvistunut.

Raha-asiaiden hoidon, rakennustoiminnan ja kustannustoiminnan tehtävissä ovat SKDLn "Kansan Keskus-Kassa", Kansan Talojen Liitto, Työväen kulttuuri- ja kansantaloiden Tuki r.y. ja Demokraattisten Kustantajien Liitto r.y. keskusjärjestöjen apujärjestöinä antaneet oman panoksensa järjestötaloutemme hoidossa.

VI Sivistyneistöjaoston työ

SKDLn IV liittokokous kiinnitti erityistä huomiota työhön virkamiesten, toimihenkilöiden sekä yleensä sivistyneistön keskuudessa. Liittokokouksen hyväksymässä päätöslauselmassa henkisen työn tekijän asemasta ja kansallisen kulttuurimme puolustamisesta korostettiin voimakkaasti toisaalta välttämättömyyttä turvata sivistyselämälle taloudelliset kehitysedellytykset ja toisaalta tukea henkisen työn eri ryhmien ammatillista toimintaa taloudellisten ja sosiaalisten elin-
etujensa puolesta. Tämä päätös on ollut sivistyneistöjaostomme työn perustana liittokokousten välisenä aikana. Jotta tätä kahdelle taholle, toisaalta kulttuuripoliittikkaan ja toisaalta henkisen työn tekijän ammatilliseen toimintaan, suuntautuvaa toimintaa voitaisiin parhaimmin käytännössä ohjata, on jaosto tosiasiallisesti jakautunut kahtia: kulttuuripoliittiseen jaostoon ja viran- ja toimenhaltijain jaostoon.

1. Kulttuuripoliittinen jaosto

Kulttuuripoliittinen jaosto on uudelleenjärjestelyn jälkeen saatta-

nut entistä paremmin omistaa huomiota kulttuurikysymyksille sekä järjestöjen kulttuuri-toiminnan ohjaukseen. Se on edelleen jatkanut kulttuurikysymysten käsittelyä eduskuntatyön yhteydessä, ja täten on osallistuttu mm. vasta hyväksytyn kansakoululain valmistelutyöhön huomattavalla tavalla. Samalla tavoin on käsitelty muitakin koulu- ja sivistyskysymyksiä.

Kulttuuripoliittisen jaoston toimesta tehtiin v. 1956 aloite SKDLn Kulttuuriviikon toimeenpanemisesta seuraavana keväänä. V. 1957 helmikuussa, Kalevalan päivän molemmin puolin, vietettiin SKDLn kulttuuriviikkoa edistykseellisen kirjallisuuden merkeissä. Tämän propagandakamppailun yhteydessä pidettiin edistykseellisen kirjallisuuden harrastuksen ja levittämisen merkeissä demokraattisten järjestöjen toimesta kymmeniä kokouksia ja pienempiä illanviettoja, luento- tai esitelmätilaisuuksia, kirjanäyttelyitä ja -myyjäisiä eri puolilla maata. Lisäksi järjestettiin eräiden piiri-järjestöjen keskuspaikoissa huomattavia kirjallisuustalouksellisia juhlia ja matineoita.

Vuonna 1958 SKDLn kulttuuriviikko on omistettu järjestöjemme ohjelmakulttuurin edistämiseksi ja sitä vietetään toukokuun 18 ja 26 päivän välisenä aikana. Tämä kulttuuriviikon kamppailu, joka nojaa ennenkaikkea nuorison ohjelma- ja kulttuuri-toimintaan, näyttää muodostuvan edellisiä paljon laajemmaksi ja omalta osaltaan todistaa, että kulttuuriviikosta on muodostumassa arvokas ja merkille pantava perinne järjestöjemme toiminnassa.

Kulttuuriviikon lisäksi jaoston aloitteesta ovat eräät järjestömmme toimeenpanneet erilaisia tilaisuuksia myös syksyisin vietettävän valtakunnallisen Kirjanviikon aikana sekä kansallisen kulttuurimme merkkipäivinä, kuten Aleksis Kiven päivänä ja Kalevalan päivänä.

Edellisen liittokokouksen hyväksymässä toimintakertomuksessa todettiin yhdeksi heikkoudeksi työssämme se, että kulttuuri-toimintaa ja kulttuuripoliittisten asiain käsittelyä harjoitetaan pääasiassa vain liiton keskuksesta käsin eikä kaikkien piirijärjestöjen alueella ja yleensä järjestöissämme. Epäilemättä näin on edelleenkin asianlaita, mutta jonkin verran parannusta on tapahtunut mm. yllämainitun kulttuuriviikko-toiminnan yhteydessä.

Helsingin Kulttuuritalon valmistuminen on näiden liittokokousten välisenä aikana jo ehtinyt antaa tuntuva sysäyksen monipuolisen kulttuuri-toiminnan ja kulttuuripoliittisen keskustelun lisääntymiselle, kulttuuriharrastusten laajenemiselle, varsinkin pääkaupungin ja sen ympäristön työväkevästä väestöstä keskuudessa, ja ohjelma- ja kulttuuri-ryhmien kohentuminen heijastuu myös laajem-

malle koko maahan. Kulttuuritalon suojissa on entistä tehokkaammin myös voitu kehittää yhteistyötä ja yhteistoimintaa edistyksellisten taiteilijain ja muiden kulttuuripiirien kanssa. Erittäin suuri merkitys on ollut niillä lukuisilla konserteilla, taidenäyttelyillä, teatterivierailuilla sekä muilla kulttuuritilaisuuksilla, joita tässä talossa jo tähän saakka on ehditty järjestää. Kulttuuritalon valmistuminen on ollut demokraattiselle liikkeellemme myös suuri kulttuuripoliittinen eikä vain aineellinen saavutus. Kulttuuripoliittinen jaostomme on edustajansa kautta kiinteästi osallistunut tätä toimintaa Kulttuuritalolla harjoittavan Kulttuurityö ry:n johtoon.

Toimintakauden kuluessa on demokraattisten keskusjärjestöjen kesken perustettu Kansan Arkisto-säätiö, jonka talouden ja asiain hoitoon liittomme osallistuu sen valtuuskunnassa olevien edustajiensa kautta.

Kulttuuripoliittisen jaoston piirissä on äskettäin perustettu teknillisten toimihenkilöiden kerho, joka toimii demokraattisesti ajattelevien insinöörien, teknikkojen sekä muiden teknikan toimihenkilöiden yhdyssiteenä pääkaupungissa. Tarkoitus on, että sen antamien kokemusten perusteella samanlaisia kerhoja perustettaisiin mahdollisuuksien mukaan myös muille aloille ja muualle maahan.

2. Viran- ja toimenhaltijain jaosto

Vuoden 1956 lopulla muodostettu Viran- ja toimenhaltijain SKDL-jaosto, johon kuuluu viran- ja toimenhaltijakunnan alimpien ja keskipalkkaluokkien edustajia kaikista tärkeimmistä valtion laitoksista ja virastoista, on toiminut verrattain vireästi perustamisestaan lähtien. Tärkeimpänä tehtävänä se on pitänyt palkka-asiaain sekä muiden lähinnä ammatillisten kysymysten käsittelyä yhteistyössä SKDLn eduskuntaryhmän kanssa. Jaoston toimesta on myös jatkuvasti julkisuudessa selvitetty näitä palkkakysymyksiä sekä sitä linjaa, jota SKDL tässä edustaa. Jaoston toimesta on eri yhteyksissä korostettu sosiaalisen palkkapolitiikan välttämättömyyttä virkamiespalkkojen määräämisessä vastapainona suurpalkkaisia virkamiehiä suosivalle epäsosiaaliselle linjalle, jota varsinkin AKAVA ja Virkamiesliitto edustavat.

Järjestöllisesti jaoston taholta on keskitetty päähuomio Helsinkiin, jossa sijaitsevat suurimmat virastot, mutta on pidetty myös yhteyttä viran- ja toimenhaltijoihin eri puolilla maata sekä pyritty ohjaamaan heidän toimintaansa elinetsijensä puolesta. Helsinkiin perustettiin viran- ja toimenhaltijain demokraattinen yhdistys tammikuussa 1958.

Viran- ja toimenhaltijain jaoston työn liikkeelle saamisen ratkaiseva edellytys on ollut se, että keskuksessa on voitu yksi toimitsija kiinnittää melkein yksinomaan tähän työhön viime aikoina. On ilmeistä, että tällä alueella on mahdollista kehittää toimintaa edelleenkin tuloksellisesti.

VII Kunnallispoliittinen toiminta

Edellisen liittokokouksen jälkeinen kolmivuotiskausi on ollut kunnallisessa elämässä toimiville liittomme jäsenille jatkuvien kamppailujen aikaa. Valtion nurjamielinen suhtautuminen kuntia kohtaan on jatkunut vuodesta toiseen, ja sen seurauksena kuntien asioiden hoito on kohdannut entistä suurempia vaikeuksia. Yhä uusia tehtäviä kunnille sälyttämällä, panemalla jokavuotiseksi muodostuneen työttömyyden rasitukset pääasiassa kuntien kannettavaksi, siirtämällä jo säädettyjen lakien voimaantuloaikoja, pidättämällä laittomasti kuntien veroennakko-osuuksia, lykkäämällä kunnille tulevia maksuja, toimeenpanemalla kuntienkin menoja suuresti lisäävän devalvaation ja muilla samantapaisilla toimenpiteillä valtiovalta on saattanut useimpien kuntien taloudellisen kestämyksen suorastaan katkeamisen partaalle. On selvää, että tällaisessa tilanteessa kuntien verorasitus, joka pääasiassa lepää palkkatuloillaan elävien harteilla, on pyrkinyt jatkuvasti nousemaan. Kaikesta tästä johtuu, että kunnallisväestämme on kuluneena kautena vaadittu tavallista enemmän sen toteutuksessa kunnallispoliittista periaatelinjaamme: puolustaa vähävaraisten kuntalaisten asemaa ja etuja.

Tällä hetkellä voimme kuitenkin tyydytyksellä todeta, että työmme ei ole ollut tuloksetonta. Vielä kolme vuotta sitten oli verraten harvinaista, että jokin kunta, maakuntaliitto tai kuntien keskusjärjestö asettui tukemaan meitä, kun varoitimme noudatetun politiikan seurauksena olevasta umpikujasta, vaadimme valtiolle kuuluvien rasi-tusten siirtämistä pois kuntien harteilta tai kun esitimme työttömyysvakuutuslain aikaansaamista. Tällä hetkellä tilanne on tässä suhteessa aivan toinen, ja suurelta osalta meidän peräänantamattoman ja jatkuvan toimintamme tuloksena. Erityisen selvästi voimme todeta, että kaikkialla, missä kunnalliset kamppailukysymykset on oikealla tavalla yhdistetty muuhun järjestötoimintaan, ovat tulokset olleet hyvät ja entistä laajemmat kunnalliset piirit ovat asettuneet kannallemme.

Varsinaisessa kunnallispoliittisessa ohjaustyössä keskeisinä kysymyksinä ovat luonnollisesti olleet valtion ja kunnan suhteitten selvittäminen sekä vähävaraisiin kuntalaisiin kohdistuvan verorasituksen kurissapitäminen. Näihin ovat läheisesti liittyneet työttömyyskysymys, sosiaaliset kysymykset sekä kunnan taloutta yleensä koskevat periaatelinjat samoin kuin teollistaminen. Nämä kysymykset ovat samoin olleet etualalla niillä kunnallisilla opinto- ja neuvottelupäivillä, joita on pidetty lähes jokaisen piirijärjestön alueella sekä viime että nyt kulumassa olevana toimikautena ja joihin on osallistunut yhteensä toista tuhatta kunnallismiestä ja -naista. Liiton kunnallisjaosto on lähettänyt lisäksi näitä kysymyksiä koskevaa opintoaineistoa perusjärjestöille sekä suorittanut kirjeellistä neuvonta- ja ohjaustyötä.

Kunnallisen toimintamme tasoa ja luonnetta ajatellen voidaan todeta, että kulunut kausi on merkinnyt tuntuvaa kehittymistä ja vakiintumista. Tämä on luonnollisena seurauksena siitä, että kokemuksen kasvun ohella on vaikeuksissa ollut tavallista useamman pakko perehtyä asioihin syvällisesti ja hankkia itselleen yksityiskohdinkin pureutuvaa tietoa. Tällä hetkellä kansandemokraattisella liikkeellä on jo suuri joukko pystyviä ja asiantuntevia kunnallishmisiä, jotka vähemmistönäkin ollen voivat tuntuvalla tavalla vaikuttaa kuntiensä asioiden hoitoon, osaavat oikein soveltaa ns. "joukkojen linjaa" kunnalliseen elämään ja siten saada entistä laajempaa kannatusta meidän esittämillemme katsomuksille.

VIII Työ maaseudulla

SKDL:n talonpoikaisjaoston työssä on kertomuskaudella kiinnitetty päähuomio niiden muutosten tutkimiseen, joita raha- ja markkinatalouden tunkeutuminen maatalouteen on aiheuttanut maatalousoloissamme ja pienviljelijäin elämässä. Näiden tutkimusten pohjalta on pyritty ajankohtaistamaan maatalouspoliittisia vaatimuksiamme sekä opinto- ja joukkovalistustyötä. Vaikka edelleenkin on etualalla pidetty maanomistussolojen uudistamisvaatimusta sellaisen maankäyttölain aikaansaamiseksi, joka tekisi mahdolliseksi lisämaan saannin pienviljelijöille, ovat sen ohella entistä vaativampina kohonneet esille moninaiset maatalouden tukemiseen liittyvät kysymykset kuten suhtautuminen subventio- ja vientipalkkiopoliittikkaan, voimassa olevaan maataloustulolakiin ja tuotteiden hintain tarkistuksiin.

Talonpoikaisjaostomme yhdessä eduskuntaryhmän kanssa on pyrkinyt siihen, että näissä ratkaisuissa valtion toimesta tapahtuvan maatalouden tukemisen tulisi kohdistua määrätietoisesti pienviljelmien tuotantoedellytysten parantamiseen ja niillä harjoitettavan kotieläintalouden kannattavuuden kohottamiseen. Valitettavasti eivät voimamme ole riittäneet tämän suuntaisten uudistusten aikaan saantiin, vaan porvariston on onnistunut ennenkaikkea maalaisliiton ja sosdem. puolueen hallitusyhteistyön tuloksena painaa pienviljelijäin elämä entistäkin ahtaammalle ja suunnata maatalouden tukeminen, hinta- ja verotuspolitiikka yhä yksipuolisemmin suurtalollisia suosiville linjoille. Pienviljelmien autioitumisen lisääntyminen on ollut siitä seurauksena ja pyrkimykset pienviljelyksestä kapitalistiseen suurmaatalousmuotoon siirtymiseksi ovat vahvistuneet.

Kertomuskaudella tapahtunut kehitys on monessa muussakin suhteessa heikentänyt entisestään maaseudun vähävaraisen väestön asemaa. Eritoten maa- ja metsätalouden koneistumisen seurauksena lisääntynyt ansiomahdollisuuksien heikkeneminen on johtanut pysyväluntoiseen maaseututyöttömyyteen, joka on laajentunut vuosi vuodelta hyvistä taloussuhdanteista huolimatta. Talonpoikaisjaostomme yhdessä kunnallis- ja ammatillisen jaoston sekä eduskuntaryhmän kanssa on ollut tutkimassa tähän ilmiöön liittyviä seikkoja ja järjestämässä työtätekevien yhteistä joukkoliikettä työllisyystilanteen parantamiseksi. Niin monia paikallisia saavutuksia kuin noista ponnisteluista voidaan todeta olleen, ei työttömyystilanteen kehityksen yleistä huononemista ole kumminkaan kyetty estämään, vaan näköalat ovat tässä suhteessa edelleenkin erittäin huolestuttavat.

Maaseudun järjestötyössä ei ole sanottavia muutoksia edelliseen kertomuskauteen verraten tapahtunut. Uusia järjestöjä on siellä täällä perustettu. Mutta olosuhteiden luomat mahdollisuudet huomioon ottaen on järjestöllinen eteenpäinmeno ollut aivan liian hidasta. Eräänä perussyynä tähän on pidettävä lisääntyntä maaltapakoa ja yleensä nuoren toimikykyisen väestön työn etsinnän perässä tapahtuvaa muuttoliikettä. Siitä johtuu, että järjestötyö on liian yleisesti vanhemman väen huolena ja potee nuoren väen vähyyttä.

Tilannetta on pyritty parantamaan lähentämällä jaoston toimesta tapahtunutta kurssi- ja opintotoimintaa entistä lähemmäksi perusjärjestöjä ja niiden tarpeita. Kertomuskaudella onkin suoritettu verrattain laajaa ns. viikonloppukurssi-, luento- ja neuvottelupäivätoimintaa, jolla on ollut suuri merkitys maaseudun järjestötoiminnalle. Valitettavasti liiton taloudellisen aseman vaikeutuminen on heikentänyt myös tätäkin työmuotoa ja jo tänä vuonna tulee asettamaan sille verrattain ahtaat rajat.

Kertomuskauden eräänä kaikista kielteisimpinä ilmiöinä on pidettävä sitä, että niin palkkatyöväen kuin pienviljelijäin lisääntyneitä elämän vaikeuksia hyväksikäyttäen on porvariston ja sosdem. puolueen onnistunut propagandallaan syventää ennakkoluuloja vieläpä vihamielisyyttäkin näiden työtätekevien väestökerrosten välille. Tässä suhteessa talonpoikaisjaostoltamme ja koko liitoltamme vaaditaan entistä määrätietoisempaa työtä porvariston hajoituspropagandan torjumiseksi, työväen ja talonpoikaiston yhteisten etujen tunnetuksi tekemiseksi sekä niiden keskeisen yhteisymmärryksen ja toimintayhtenäisyyden vahvistamiseksi.

IX Työ osuustoimintaliikkeessä

Kertomuskauden merkityksellisimmäksi kamppailuksi muodostuivat vuonna 1956 syksyllä toimitetut osuuskauppavaalit. Erittäin vaikeasta poliittisesta tilanteesta huolimatta vaaleista selviytyttiin menestyksellisesti. Yleinen asemamme osuuskauppaliikkeessä hieman vahvistui ja kansandemokraattisenemmistöisissä liikkeissä saavutettiin melkoisia voittoja. Tämä osoittaa osuuskauppaliikkeessä noudattamamme rakentavan yhteistyön politiikan olleen oikeaa ja vastaaavan osuuskauppavaalien pyrkimyksiä.

Edustamamme yhteistyön linja ja sen muakinen käytäntö on herättänyt lisääntyvää vastakaikua myös sosialidemokraattisesti ajattelevan vakavamielisen osuuskauppavaalien ja toimihenkilökunnan keskuudessa. Vaikka kahnauksia ja kirpeitäkin erimielisyyksien selvittelyjä on siellä täällä, ei vain keskusjohtoeleimissa, vaan myös osuusliikkeiden hallintokunnissa esiintynyt, on siitä huolimatta yleinen kehitys kulkenut myönteiseen suuntaan niin yhteistyön kuin koko osuuskauppaliikkeemme kehityksen kannalta. On myös syytä todeta, että viime vuosien vaikeutuvasta ajasta huolimatta on kansandemokraattien hallitsemat liikkeet voitu hoitaa verrattain tyydyttävästi keskusjärjestöjen taholta esiintyneestä syrjinnästä huolimatta.

X Toiminta ruotsinkielisen väestön keskuudessa

Suurimpia haittoja toiminnan kehittämisessä ruotsalaisväestön keskuudessa on ollut jatkuva maastamuutto ruotsalaisuudella, erityisesti Vaasan ja Kokkolan piireissä. Monista kunnista ilmoitetaan

lähes kolmanneksen työkykyisestä henkikirjoitetusta väestöstä oleskelevan ulkomailla, niinpä Närpiön kunnan 11.000 asukkaasta n. 3.000 oli viime vuonna ulkomailla, ja samanlaisia numeroita ilmoitetaan muistakin kunnista. Jotkut yhdistykset ovat lakanneet toimimasta sen vuoksi, että valtaosa jäsenistä on siirtynyt pois maasta, ja niissäkin yhdistyksissä, joissa jäsenhankinta on jatkunut, on kuitenkin jäsenmäärä laskenut maastamuuton johdosta.

Liiton ruotsalaistoiminta on vaikeutunut myös piirien toimitsijoiden puutteen vuoksi. Turun ja Uudenmaan piireissä ei ole lainkaan ruotsinkielistä taitavia toimitsijoita, mikä varsinkin Uudenmaan piirissä on vakava puute, sillä suunnilleen puolet suomenruotsalaisesta väestöstä asuu piirin alueella. Kokkolan piirissä asia on ratkennut ihan teellisesti, kun saatiin kaksikielinen piirisihteeri, joka voi palvella molempia kieliryhmiä. Vain Vaasan piirissä on toimitsija, joka omistautuu kokonaan ruotsalaistyöhön.

Näistä vaikeuksista huolimatta on perusjärjestöjen toiminta ollut tyydyttävää ja tulokset toimitetuissa vaaleissa vastaavat suurin piirtein sitä asemaa, joka liikkeellä oli sodanjälkeisinä vuosina. Maastamuuton ruotsalaistoiminnalle aiheuttama suonenisku on siis korvattu, mutta muutoin ilmeinen edistyminen on jäänyt saavuttamatta.

Suurta huomiota on liitto kiinnittänyt jäsenkunnan kasvattamiseen erilaisilla kursseilla ja muun opintotoiminnan avulla. Kun taloudelliset edellytykset ovat puuttuneet pitempien kurssien järjestämiseen, on pidetty opintopäiviä eri puolilla maata ja niillä on ollut varsin lukuisasti osanottajia. Tämä kurssitoiminnan muoto näkyy tuottavan hyviä tuloksia. Liitto on myös kääntänyt Sirola Kirjeopiston opintokursseja, joita varten on yhdistyksissä perustettu opintokerhoja. Vuoden vaihteessa oli toiminnassa 58 ruotsinkielistä opintokerhoa, jotka kokoontuvat säännöllisesti Folkets Bildningsförbundin ohjauksella. Vaikka liitto on hankkinut runsaasti opiskeluaineistoa, on kuitenkin ruotsalaisille jäsenille sopivan kirjallisuuden puute kiusallisena haittana heidän tietojensa lisäämiseksi yhteiskuntatieteellisellä alalla.

Kunnallispoliittiselle alalle on omistettu asianmukaista huomiota ja on järjestetty erityisiä kunnallispäiviä, joilla on käsitelty tämän alan asioita. Sellaisia päiviä on pidetty piireissä sekä syksyllä 1955 liiton järjestämänä ruotsinkielinen kunnalliskokous Helsingissä, johon osallistui parisen sataa kunnallismiestä ruotsinkielisistä kunnista. Kansandemokraattien kunnallispolitiikka on saavuttanut tunnustusta, ja niinpä on voitu toteuttaa monta kansalle tärkeää aloitetta.

Liiton taloudellisten vaikeuksien lisääntyessä jouduttiin Ny Tidin

julkaisemista supistamaan. Oltuaan ennen viisipäiväinen lehti se ilmestyi 1957 vain kaksi kertaa viikossa ja tämän vuoden alusta kolme kertaa viikossa. Kun Ny Tid on ainoa ruotsinkielinen kansandemokraattinen lehti koko maassa, on sen merkitys ruotsalaisille jäsenille ja kannattajille korvaamaton. Folkets Jul ja Folkets Vår, jotka olivat ilmestyneet v:sta 1946 lähtien, lakkautettiin v. 1957 liiton heikon taloudellisen aseman johdosta.

Liitto on mukana Svenska Finlands Folktingsfullmäktige-järjestössä, jonka 15 jäsenestä 2 on kansandemokraatteja. Kaksi edustajaa on valittu Ahvenanmaan maapäiville. Mitään suuria kysymyksiä ei ole ollut käsiteltävänä näissä järjestöissä. Suomen Yleisradion ruotsalainen ohjelmajasto, jossa on yksi kansandemokraattinen jäsen, on suonut kansandemokraattiselle liikkeelle oikeuden kerran kuussa järjestää omaohjelmaisen lähetyksen, ja tätä tilaisuutta on tarkoin käytetty hyväksi.

Vaikka ruotsalaistoiminnassa on suuria vaikeuksia ja heikkouksia, täytyy todeta, että siinä suoritettu työ on suuresti edistänyt ruotsinkielisen työtätekevän väestön liittymistä suomenkielisten keralla taisteluun yhteistä vihollista, suurpääomaa, vastaan. Liiton toiminta tällä alalla voimistaa molempien kieliryhmien yhteenkuuluvaisuutta ja turvaa kansallisen vähemmistön asemaa niiden periaatteiden mukaan, jotka sisältyvät liiton ohjelmaan.

XI SKDLn eduskuntaryhmän toiminta

Eduskuntaryhmän työskentelyn perustavoitteena on kertomuskauden aikana ollut edelleen maamme rauhanomaisen kehityksen turvaaminen, ystävällisten ja luottamuksellisten suhteiden jatkuva parantaminen maamme ja kaikkien rauhaa rakastavien kansojen, ensi sijassa Neuvostoliiton ja kansandemokratian maiden kanssa. Vuosien 1957—1958 aikana on ryhmä käynyt kiristyvää taistelua niitä suunnitelmia vastaan, jotka pyrkivät liittämään maamme ns. Euroopan yhteismarkkinoiden, ja sitä tietä USA:n johtaman suurvaltaryhmittymän Neuvostoliittoon ja muita sosialismin maita vastaan muodostamaan rintamaan.

Ulkopoliittisten kysymysten ohella ovat kotoiset, talouspoliittiset kysymykset vaatineet myös eduskuntaryhmältä entistä enemmän huomiota osakseen. Taloudellisen elämän alalla on suurpääoman aktiivisuus, sen hyökätessä työläisten, pienviljelijäin ja alemmin pal-

katun henkisen työn tekijäkunnan elinehtoja vastaan jatkuvasti voimistunut. Eduskuntaryhmä on omalta osaltaan ja työtätekevien joukkojen aktiivisella tuella käynyt ankaraa taistelua suurpääomapiirien ja niitä tukevien hallitusten pyrkimyksiä vastaan.

Voidaan todeta, että v. 1957 alkupuolella alulle pantu, Fagerholmin silloisen hallituksen toimesta esitetty ns. vakauttamisohjelma muodosti lähtökohdan suurpääoman kiristyneelle hyökkäykselle jatkuen keskeytyksettä sen jälkeen erilaisina hätäohjelmina, sen toteuttajahallitusten vaihdellessa, mutta tarkoituksen pysyessä samana. Taistelun eri vaiheista on syytä palauttaa mieliin mm. ryhmämme toiminta markan devalvaatiota ja työläisten reaalipalkan alenusta vastaan, taistelut lapsilisistä ja kansaneläkkeistä, työttömyyttä vastaan ja työttömyysvakuutuksen puolesta, pienviljelijäin ja kotimarkkinateollisuuden vaikean aseman helpottamiseksi sekä työtätekevien edustuksen lisäämiseksi maan hallituksessa, demokratiamme kehittämiseksi ja taantumuksellisten oikeistopiirien vaikutuksen vähentämiseksi hallituspolitiikassa.

Maan tuotannollisen elämän perustan laajentaminen ja kehittäminen SKDLn teollistamisohjelmassa viitoitetulla tavalla sekä ostokykyisten kotimarkkinain luominen ja pieneläjiä tulojen korottaminen luo perustan menestykselliselle työttömyyden torjunnalle. Verotuspolitiikassa eduskuntaryhmä on pitänyt toimintansa päämääränä pyrkimystä siirtää mahdollisimman suuri osa verorasituksesta suurten tulojen ja suurten omaisuuksien kannettavaksi. Eduskuntaryhmän mielestä voidaan valtiontaloudessa ilmenevät kassakriisit välttää tehostamalla suurten tulojen ja suurten omaisuuksien verotusta. Ryhmä on vastustanut valtiolle kuuluvien menojen siirtämistä kuntien veronmaksajain kannettavaksi.

Maataloustuotteiden hintakysymys, pienviljelijäin verotus sekä maakysymys ovat osa eduskunnan ratkaisupiiriin kuuluvista asioista, joissa ryhmä on ponnistellut pienviljelijöiden etujen puolesta. Maakysymyksen kohdalla voidaan todeta, että hallituspiirien halu antaa maata sen tarpeessa oleville on tosiasiallisesti kokonaan tyrehtynyt. Sitä todistaa eduskunnassa parhaillaan käsittelyn alaisena oleva maankäyttölaki ja sen valmistamiseen kohdistuva jarrutus sekä porvarien että sosialidemokraattien taholta. Kansandemokraatit ovat tässäkin asiassa ainoa ryhmä eduskunnassa, joka tekee kaiken voitavansa asutustoiminnan edistämiseksi vähävaraisten maanturvitsijain toivomalla tavalla. Mitä muihin maataloutta koskeviin kysymyksiin tulee, pyrkii ryhmämme ajamaan niiden ratkaisussa parhaalla mahdollisella tavalla pienviljelijäväestömme etuja.

Eduskuntaryhmä on ollut kiinteässä kosketuksessa työtätekeviin valitsijoihin sekä kirjeenvaihdon että puhe- ja keskustelutilaisuuksien avulla. Ryhmälle on saapunut toimikautena lähes 2.000 kirjettä. Useihin satoihin on vastattu. Ryhmän jäsenet ovat olleet yli 9.000 puhe- ym. tilaisuudessa, joissa on ollut kuuliijoita n. 600.000. Hallitukselle on lähetetty kirjelmiä yli 30.

Parin viime vuoden aikana ryhmän jäsenet ovat vierailleet edellä mainittujen lisäksi lukuisilla työttömyystyömailla.

Voidaan todeta, että SKDLn eduskuntaryhmä oli työssään saavuttanut merkittävää menestystä. Edessä olevat taistelut vaativat kuitenkin SKDLn tuntuva vaalivoittoa. Siihen olisi myös liittokokouksen kiinnitettävä mitä suurinta huomiota.

XII Loppusanat

SKDL on kuluneen kolmivuotiskauden aikana jatkanut toimintaansa maamme työkansan elinietujen, rauhan ja demokratian puolesta. Huolimatta siitä, että liittomme ei ole vielä voinut suorittaa tehtävänsä koko työkansan yhdistämiseksi, on sillä ollut monia huomionarvoisia saavutuksia kertomuskaudella. SKDLn järjestöjen asema on vakiintunut, järjestökoneisto lujittunut ja laajentunut. Toimintamuotojen kehittämisessä on otettu askel eteenpäin. Eduskuntaryhmämme työ on saavuttanut tunnustusta työtätekevien keskuudessa. Lehdistössämme toteutetut uudistukset ovat laajentaneet kansandemokraattisen lehdistön kokonaislevikkiä ja lisänneet sen vaikutusta.

SKDLn V liittokokous pidetään ajankohtana, jolloin eduskuntavaalit ovat edessä ja vaalitaistelu kärjistymässä. Vaalitaistelu ja koko edessäoleva toiminta tulee vaatimaan järjestöiltämme suuria ponnistuksia. Tässä mielessä SKDLn V liittokokouksella on tärkeä osuus tien viitoittamisessa eteenpäin uusiin menestyksiin toiminnassa ohjelmamme toteuttamiseksi.